FL
43
L56

3 2044 106 451 990

FL
43
L54

F2 43

L56

PLANTAS
CIRCA LIPSIAM NVPER INVENTAS
DESCRIBIT

ET
VIRO
CLARISSIMO DOCTISSIMO
CAROLO FRIDERICO
STRVVE

MEDICINAE BACCALAVREO DIGNISSIMO
SYMMOS IN ARTE MEDICA HONORES

NOMINE
SOCIETATIS DISPUTATORIAE
SVB PRAESIDIO
VIRI PRAENOBILISSIMI EXPERIENTISSIMI
IOANNIS GOTTFRIED LEONHARDI

PHIL. ET MED. DOCT.
FLORENTIS
GRATVLATUR
AVGVSTVS FRIDERICVS GVILIELMVS ERNESTVS

I A H N
GEHRENA - THVRINGVS
MEDICINAE BACCALAVREVS

LIPSIAE A. D. XVIII. MART. MDCCLXXIV.

EX OFFICINA LANGENHEMIA.

Mich. 1910

21940

antis certe regio nostra, ob amoenissima prata nemoraque, gaudet deliciis, ut vel tardus Historiae Naturalis cultor inuestigandarum agri Lipsiensis diuitiarum desiderio abripiatur. Plantis imprimis elegantissimis solum nostrum fertile ita abundat, ut, si numerum specierum consideres, Floris Europae ditissimis nostra nihil cedere videatur. Est vero ea stirpium, sponte nascentium, conditio, ut, variis mutationibus expositae, vel numero imminuantur, vel augeantur. Tempestatum et aliorum infortuniorum iniuria non raro ita percelluntur, ut, qui hanc plantam hoc anno in eo loco inuenit, illam subsequente non amplius ibi deprehendat; quo fit, ut facile in tabulas emortuarum referantur. Sed res non semper ita se habet: etenim plantae, iniquitate ventorum, pluuiarum atque siccitatis nimiae debilitatae, ineptae redduntur protrudendis superbis floribus; radice vero denuo conualescente, insequente anno flores iterum propellunt, licet antea mortem mentirentur. Hoc ita saepe fieri, quicumque accuratius attendat, facile perspiciet. Tanta vero fuit Celeberrimorum BOEHMERI et SCHREBERI in conquirendis soli nostri plantis industria, ut vix, quod oculis horum Virorum perspicacissimis se

se subduxerit, mihi, vltcrius perlustranti, superesse videretur. Interim tamen numerus earum, quas deinceps enumerabo, clare monstrabit, me in indagandis quibusdam nouis non ita infelicem fuisse. Adieci vero et quasdam extra limites, a CEL. BOEHMERO positos, habitantes, quae vel insigni raritate, vel formosa venustate sese commendant, quasque benignitati Cl. BOERNERI A. M. amici aestumatissimi debeo; nixus exemplo CEL. SCHREBERI, cuius doctissimi Viri vestigia, vt in aliis, sic et in hac re, premere, e re mea semper esse putauit. Indicabo nunc illas Linnaeano, licet interrupto, ordine.

1. HIPPOCRIS (*vulgaris*) Linn. *Sp. Pl.* p. 6. *Fl. Lapp.* 1. *Fl. Suec.* 2. 2. *Hort. Cliff.* 3. *Roy. lugdb.* 205. *Hall. hist. n.* 1572. Equiseti facie planta. *Seguier Veron.* I. p. 102. *T.* 2. *Jacqu. Austr.* p. 1. Equisetum paustre breuioribus foliis polyspermum. *Bauh. pin.* 15. Polygonum femina. *Cam. epit.* 689. Linnopeuce. *Cord. Vaill. mem.* 1719. *T.* 1. f. 3. Copiose ad *Knapendorf am Rande des Teichs*, Maio, perennis.

2. VERONICA (*prostrata*) racemis lateralibus, foliis ouato-oblongis, serratis, caulibus prostratis. *L. Sp. Pl.* 17. Veronica foliis imis ellipticis, dentatis, supremis lanceolatis, ex alis racemosa. *Hall. hist. n.* 538. Veronica angustifolia minor. *Riu. T.* 95. *I. Bauh.* III. 287. Chamaedrys incana spuria minor angustifolia. *Bauh. pin.* 249. *prodr.* 117. Crescit auf dem *Laemmerberge* ad *Schkopa* copiose, Maio, perennis. Variat ibidem flore carneo et caeruleo.

3. HORDEUM (*hexastichon*) flosculis omnibus hermaphroditis aristatis, seminibus sexfariam aequaliter positis. *L. Hort. upf.* 23. *Sp. Pl.* 125. Hordeum spica polysticha, floribus omnibus hermaphroditis, longe aristatis. *Hall. hist. n.* 1534. Hordeum hexastichon. *Bauh.* Seritur in agris auf den *Spitalfeldern*, nouissime introducta, annua.

4. GLAVX (*maritima*) foliis elliptico-oblongis. *L. Fl. Lapp.* 72. *Sp. Pl.* 301. *Hort. Cliff.* 43. *Fl. Suec.* 199. 210. *Roy. lugdb.*

V

lugdb. 417. Alfine bifolia, fructu coriandri, radice geniculata. *Loesfel. pruss. 13. t. 3.* Glaux maritima. *Bauh. pin. 215.* Ad salinas Ketschauienses inuenit D. D. KNOLLE. Floret Iunio. Amat loca graminea, in hortis culta, locis non nisi viget opacis.

5. HYDROCOTYLE (*vulgaris*) foliis peltatis, umbellis quinquefloris. *L. Sp. Pl. 338.* Hydrocotyle foliis peltatis, orbiculatis, vndique emarginatis. *Hort. Cliff. 88. Fl. Suec. 221, 234. Roy. lugdb. 93. Leyf. hal. 44.* Hydrocotyle foliis rotundis, emarginatis, petiolis centralibus, umbellis fastigiatis. *Hall. hist. n. 812.* Cotyledon palustris. *Dodon. pempt. p. 133.* Ad radices alnorum in pratis vdis bey Schoenfeld, etiam hinter Gundorf am Graben, floret Iunio, Iulio, perennis.

6. HERACLEVM (*alpinum*) foliis simplicibus, floribus radiatis. *L. Sp. Pl. 359.* Sphondylium foliis subrotundis, glabris, obtuse semitrilobis. *Hall. hist. n. 810.* Sphondylium alpinum glabrum. *C. B. prodr. p. 83.* Sphondylium montanum glabrum, albo flore. *Barr. ic. 55. minus bona.* Habitat in pratis vdis ad Knappen-dorf, floret sub finem Augusti, rarissimum. Caulis nudus, glaber; folia longe petiolata, terna, intermedium trilobum, serraturis spinula tenui terminatis. Pedunculi partiales molli villo pubescentes. Inuolucra partialia non dimidiata, foliolis quinque ad octo, linearibus, acutis, duobus vel tribus umbellula longioribus.

7. ROSA (*villosa*) germinibus globosis aculeatis, pedunculis hispidis, caule aculeis sparsis, petiolis aculeatis, foliis tomentosis. *L. Sp. Pl. 704.* Rosa spinis rectis, foliis quinque tomentosis, pinnis rotundis, spinosis. *Hall. hist. n. 1105.* Rosa pomo spinoso, folio et caule hirsuto. *I. B. II. p. 38.* Rosa sylvestris pomifera maior. *Bauh. pin. 484.* Floret Maio, auf dem Gickerlingsberge. Frutex. Cl. LESKE A. M. inuenit atque mecum communicauit.

8. POTENTILLA (*recta*) foliis septenatis lanceolatis serratis vtrinque subpilosis, caule erecto. *L. Sp. Pl. 711.* Fragaria caule erecto, foliis quinque et septenis, acute serratis.

Hall. hist. n. 1121. Quinquefolium montanum rectum hirsutum luteum. *Garidell. T. 83.* Plantae huius, quam *Cel. SCHREBER* hic non amplius crescere affirmat, iterum quaedam specimina indicato a *Celeb. BOEHMERO* loco inueni, sicque Florae nostrae restituendam putavi. *Potentilla* recta omnino caute a *P. hirta* L. distinguenda est, illa erecta, pilosa, foliis profunde dentatis, sublanceolatis, petalis amplioribus pallide aureis; haec magis pilosa, pedunculi laterales, calycina folia corolla longiora, corolla aurea. Prior in hortum introducta insigniter mutatur.

9. *LEPIDIVM (Iberis) L. Sp. Pl. 900.* *Lepidium* foliis lanceolato-linearibus ferratis. *Hort. Cliff. 331.* *Lepidium* floribus diandris, tetrapetalis, foliis inferioribus lanceolatis ferratis, superioribus linearibus integerrimis. *Roy. lugdb. 334.* *Nasturtium* foliis imis pinnatis, incisissimis superioribus linearibus integerrimis. *Hall. hist. n. 507. Blakwell T. 312.* *Iberis* latiore folio. *Bauh. pin. 97. Matthiol. p. 293.* Habitat prope officinam lateritiam Meisdorfensem, Iulio, perennis.

10. *LUPINVS (albus)* calycibus alternis inappendiculatis: labio superiore integro, inferiore tridentato. *Hort. Cliff. 499. Hort. ups. 209. Mat. med. 350. Roy. lugdb. 366.* *Lupinus* sativus flore albo. *Bauh. pin. 347. Clus. hist. 2. p. 228.* *Lupinus* flore albo. *Rin. tetrapet.* Vix in nostris terris vera ciuis, inueni tamen in pratis vdis ad *Schoenfeld an dem Teich*, enatam forte ex seminibus illic amissis; annua.

11. *ERVVM (monanthos)* pedunculis unifloris. *L. Sp. Pl. 1040.* *Vicia* pedunculis unifloris, foliolis integerrimis, stipulis alternis dentatis. *Hort. ups. 219.* *Lens monanthos* *Herm. lugdb. 360.* Crescit haec planta ruthenica inter segetes hinter dem Oberholze, cum cerealibus ex aliis locis forte aduecta. Floret Iunio, annua. Colitur quoque passim in agris circa Leucopetram, Numburgum et Cizam, habetur inter leguminosa esculenta, quae sapore dulci sese com-

men-

mendant. Folia linearia, longiuscula, apicibus tridentatis. Stipulae in capillaria fila laciniata. Pedunculi longitudine fere foliorum. Segmenta calycina ad dimidiam corollae partem pertingentia. Corolla pallide caerulea, venulis versus apicem purpureo-nigris.

12. ASTRAGALVS (*Cicer*) L. Sp. Pl. 1067. Astragalus leguminibus subglobosis, floribus spicatis, caule erecto. Hort. Cliff. 362. Astragalus caulescens prostratus leguminibus subglobosis inflatis macronatis pilosis. Hort. ups. 220. Cicer sylvestre. Cam. epit. 205. Cicer sylvestre foliis oblongis hispidis, maius. Bauh. pin. 247. Habitat ad Schkopa auf den Bergen et alibi ibidem copiose, floret Iunio, perennis. Foliorum paria 11 ad 12 ovato-oblonga, pubescentia. Radix longe lateque in terra reptat.

13. ASTRAGALVS (*arenarius*) L. Sp. Pl. 1069. Astragalus subcaulescens procumbens, floribus racemosis erectis, foliis tomentosis. Fl. Suec. 2. n. 659. Astragalus pedunculis folia villosa aequantibus, floribus erectis, caulibus procumbentibus. It. scan. 108. Astragalus incanus parvus nostras. Raj. angl. 3. p. 326. T. 12. f. 3. pessima. Habitat in locis apricis aridis ad Schkopa copiose, Iunio, perennis. Flores in fasciculum congesti, caerulei, calycibus ciliis nigris barbatis.

14. TRIFOLIUM (*filiforme*) L. Sp. Pl. 1088. Trifolium spicis subimbricatis, vexillis deflexis persistentibus, calycibus pedicellatis, caulibus procumbentibus. Fl. Suec. 764. Trifolium lupulinum minimum. Moris. hist. 2. p. 142. Raj. angl. 3. p. 331. T. 14. f. 4. Habitat in pratis um den Bienen non infrequens. Caute distinguendum a Trifolio procumbente Linn.

15. LOTVS (*maritimus*) L. Sp. Pl. 1089. Lotus leguminibus solitariis membranaceo-quadrangulatis, foliis glabris, bracteis lanceolatis. It. oel. 143. Leyf. hal. 672. Lotus filiquosa lutea, siliquis pinnatis strictioribus. Raj. hist. 967.
Lotus

Lotus tetragonolobus maritimus flore luteo. *Barth. att. 2. p. 346.* Habitat an dem süßen Wasserbrunnengraben ad Knapendorf, minus frequens, floret Iunio, perennis. Simillimus *L. filiquoso* Linn. sed maiora fere omnia, foliis magis obtusis, alternis, laete virentibus, rarius pilosis, caule rigidiore, hinc inde angulato.

16. *MEDICAGO (satiua)* *L. Sp. Pl. 1096.* *Medicago* pedunculis racemosis, leguminibus contortis, caule erecto glabro. *Hort. Cliff. 377.* *Medicago* caule erecto, foliis oblongis serratis, racemis erectis, siliquis planis, iterato contortis. *Hall. hist. n. 382. Moris. II. f. 2. Tab. 16. f. 2.* *Medica legitima.* *Clus. hist. I. p. 242.* *Foenum burgundicum* *Lob. ic. 2. p. 36.* Habitat in der Sandgrube, Iunio, Iulio, perennis.

17. *SCORZONERA (humilis)* caule subnudo unifloro, foliis latolanceolatis nervosis planis. *Hort. Cliff. 382. Sp. Pl. 1112.* *Scorzonera* caule nudo unifloro, foliis lanceolatis. *Hall. hist. n. 10.* Haec definitio cum nostra exacte conuenit. *Clus. ic. p. 635. Hill. vegetable System. III. T. 127.* Habitat im Bienitz, floret Iunio, Iulio, perennis. Folia in nostra, vt in *plantagine lanceolata*; est certe insignis varietas *Scorzonerae humilis* *L.*

18. *SENECIO (erucifolius)* corollis radiantibus, foliis pinnatifidis dentatis subhirtis, caule erecto. *Fl. Suec. 2. n. 750. Sp. Pl. 1218.* *Iacobaea altissima*, foliis eruae artemisiaeue similibus et aemulis. *Rupp. Ien. 164.* *Iacobaea incana repens.* *Barr. rar. 1075. t. 153.* *Iacobaea incana altera.* *Bauh. pin. 131.* Habitat auf der Wiese hinter der Funkenburg, copiose, floret aestate, perennis.

19. *ASTER (acris)* *L. Sp. Pl. 1228.* *Aster* foliis lanceolato-linearibus strictis integerrimis planis, floribus corymbosis fastigiatis, pedunculis foliosis. *Gouan. Fl. monsp. 442.* *Aster* caule erecto umbellifero, rarius simplicibus foliis ligulatis. *Sauvag. monsp. 154. Garid. aix. 47. T. II.* *Aster tri-*
polii

polii flore. *Bauh. pin.* 267. Habitat ad margines agrorum ad *Lessen* frequens, floret Augusto, perennis.

20. *INVLA (britannica)* *L. Sp. Pl.* 1237. *Inula* foliis amplexicaulibus, lanceolatis distinctis serratis subtus villosis, caule ramoso, villoso erecto. *Fl. Suec.* 2. n. 756. *Aster* foliis subhirsutis, radicalibus petiolatis, ellipticis, caulinis sessilibus, lanceolatis, calycinis perangustis. *Hall. hist. n.* 78. *Conyza aquatica* *Asteris* flore aureo. *Bauh. pin.* 266. *prodr.* 124. Habitat *um den Bieniz* parum frequens, viget Augusto, perennis. Plantam, quam hic indicamus, ad *Inul. britannic.* *Var. β.* *L.* spectare putamus. Folia superius scabra, inferius valdopere villosa, caulem amplexentia, basi auriculata. Caulis molli, eaque copiosa lanugine pubescens, subtriflorus, radiis floris perangustis; squamulae calycinae exteriores apice xerampelinae.

21. *CENTAVREA (phrygia)* *L. Sp. Pl.* 1287. *Centaurea* calycibus ciliatis; ciliis setaceis recurvatis. *Hort. Cliff.* 422. *Roy. lugdb.* 139. Cyanus foliis subhirsutis, ovato-lanceolatis, amplexicaulibus, dentatis, plumulis calycinis reflexis. *Hall. hist. n.* 188. *Hill. IV. T.* 34. *Iacea* latifolia et angustifolia, capite hirsuto. *Bauh. pin.* 271. Crescit in *dem Bieniz* non rara, florēt Julio, perennis.

22. *VIOLA (montana)* *L. Sp. Pl.* 1325. *Viola* caulibus erectis, foliis cordatis oblongis. *Fl. Suec.* 2. n. 787. *Viola* caule lato, erecto, foliis ellipticis crenatis, stipulis semipinnatis. *Hall. hist. n.* 567. *Viola* foliis ovato lanceolatis, caule erecto, stipulis dentatis. *Roy. lugdb.* 430. *Viola martia* arborescens purpurea. *Bauh. pin.* 199. *Garid. T.* 99. *Hort. Aichst. vern. ord.* 5. *T.* 5. *f.* 3. In dem Holze zu *Schkopa*, rarissima, Maio, perennis.

23. *LYCOPODIVM (annotinum)* foliis sparsis quinquefariis subserratis, furculis annotino-articulatis, spicis terminalibus glabris erectis. *L. Sp. Pl.* 1566. *Lycopodium*

ramis prolixis, spicis sessilibus, foliis linearibus subserratis. *Hall. hist. n. 1720.* Lycopodium elatius iuniperinum, clavis singularibus sine pediculis. *Dill. musc. 455. t. 63. f. 6.* Muscus foliis iuniperinis. *Tournef. Inst. p. 553.* Muscus foliis retroflexis. *I. Bauh. hist. III. p. 767.* Reperitur in der Heide zu Düben, haud infrequens.

24. RICCIA (*fluitans*) frondibus dichotomis lineari-filiformibus *L. It. scan. 241. Sp. Pl. 1606.* Iungermannia fronde plana pinnata, dichotoma, ramulis brevissime bicornibus. *Hall. hist. n. 1886.* Lichenastrum aquaticum fluitans tenuifolium furcatum. *Dill. musc. 231. t. 74. f. 47. Peti. musc. n. 243.* Habitat in limosis vdis ad *Leutsch*, nec non in horti Apeliani ambulacris, copiosius.

25. VLVA (*intestinalis*) *L. Sp. Pl. 1632.* Vlva tubulosa simplex. *Fl. lapp. 458.* Vlva tubulis cylindricis, tubulosis. *Hall. hist. n. 2128.* Tremella marina tubulosa intestinorum figura. *Dill. musc. 47. t. 9. f. 7.* Habitat in salinis Ketschauiensibus. Crassitiem calami scriptorii nostra aequat.

26. CONFERVA (*reticulata*) filamentis reticulatim coadunatis. *L. Sp. Pl. 1635.* Conferua reticulata. *Dill. musc. 20. t. 4. f. 14.* Muscus aquaticus bombycinus retiformis. *Loesel. pruss. 173. t. 54.* Habitat in stagno ad *Leutsch*, aliis conferuis immixta.

27. AGARICVS (*Trichopus*) pileo albo substriato, campaniformi: lamellis cum proceris, setaceis, caudato stipite pariter albis. *Scopoli Fl. Carniol. II. n. 1493.* Agaricus exiguus albus: pileolo hemisphaerico; petiolo setaceo longissimo. *Gleditsch meth. fung. p. 120. Hall. hist. n. 2349?* Fungus minimus candidus; pileolo hemisphaerico, pediculo altiori, capillaceo. *Michel gen. plant. p. 147. n. 35.* Inter Hypna varia, praecipue ex alis foliolorum *Mni palustris* *L. af-*

L. assurgit, sub finem Septembris inueni in *Rosenthal* et alibi, rarius.

28 CLAVARIA — — — caule ramisque cylindricis, sine crassescence. *Hall. hist. n. 2196?* Habitat in trunco arboris cuiusdam emortuo *vor der Schoenfelder Mühle*. Subterranea haec planta, aspectu valde mirando, sistit congeriem ramorum nigerrimorum, hinc inde anastomoses inter se alentium. Rami laterales magis cylindrici, cortice vario modo tuberculato, a corpore lignoso facile secedente, in ramos crassiores abeunt. Corpus hocce lignosum tenax, lentumque, colore cinnamomeo. An radix cuiusdam Clauariae? Vix videtur; namque, licet hunc truncum, hancque in illo nascentem plantam saepius visitauerim, tamen nulla Clauariae vestigia ibi inuenire potui. Primus, qui de hac insolita planta quidquam prodidit, fuit ERASMVS BARTHOLINVS. Vid. *Miscellan. med. phys. ann. 2. Obseru. 170. Francof. et Lips. 1688. 4.* cum icone apposita, quae nostram plantam egregie exprimit.

Haecce fere erant, quae occasione hac scribendi data, indicare placuit. Superest, vt nos paulisper ad TE, VIR DOCTISSIME, ORNATISSIMEQVE AMICE conuertamus. Eruditio TVA pariter, ac morum TVORVM humanitas, quibus TIBI amorem PRAESIDIS nostri, omni vt par est, obseruantia colendi, atque COMMILITONVM meorum suauissimorum conciliasti, longe abhinc laudum materiem copiosam praebuere. Creuit ille amor eo alacrius, quo maiora TVI erga nos amoris specimina edidisti et quo plures TECVM miscuimus sermones. Iter itaque, quod nunc paras in patriam, erit nobis non, nisi dolor, amicum nostrum pectus lancinans. Cum vero conditio rerum TVARVM ita comparata sit, vt TE nulla amicitiae vi ad nos retrahere valeamus, nihil potius atque antiquius in votis habemus, vltcrius protracto erga quemque nostrum amore TVO. Sis itaque post exantlatos labores academicos, quo-

rum praemia splendida hodie reportas, felicissimus; colluuiem morborum, cuius TVIS infestorum, prospere ac iucunde propellas, quod ars, quam ita assidue, ita improbe coluisti, certissime praestabit. Praeterea et nos, qui TE ardentissime amauimus, amare pergas.